

Regler för skolplacering och skolbyte i förskoleklass och grundskola

Reglerna gäller kommunal
förskoleklass och grundskola inom
Region Gotland

Fastställt av barn- och utbildningsnämnden

Framtagen av utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Datum 2025-10-22

Gäller 2026-tills vidare

Ärendenr BUN 2024/1683

Version 2.0

Regler för skolplacering och skolbyte i förskoleklass och grundskola

Innehåll

1. Syfte.....	3
2. Ansöka om skolplacering	3
2.1. Rätt till skolplacering	3
2.2. När pågår skolvalet i Region Gotland?	3
2.3. Vilka omfattas av skolvalet?	3
2.4. Skollinje	3
2.5. Så här går skolvalet till	4
2.6. Vårdnadshavare som inte inkommer med ansökan eller som inte är överens	4
2.7. När vårdnadshavares ansökan om skolplacering inte kunnat tillgodoses	4
3. Vårdnadshavares önskemål och närhetsprincipen	4
3.1. Vårdnadshavarnas önskemål	4
3.2. Närhetsprincipen - en skola nära hemmet.....	5
4. Region Gotlands urvalsgrunder	5
4.1. Vad innebär syskonförtur?	5
4.2. Vad innebär avstånd till önskad skola?.....	5
5. Skolbyte och inflyttning till kommunen under läsåret	6
5.1. Skolbyte inom Region Gotland	6
5.2. Elever folkbokförda på Gotland som vill byta från en fristående skola eller från en skola i annan kommun.....	6
5.3. Inflyttning till Region Gotland.....	6
6. Utflyttning från Region Gotland	6
7. Att överklaga beslut om skolplacering	6
8. Skolskjuts	6
9. Beaktande av barnets bästa vid framtagandet av reglerna om skolplacering	7

1. Syfte

Syftet med dessa regler är att klargöra vad som gäller för skolplacering och skolbyte i förskoleklass och grundskola i Region Gotland. Reglerna ska säkerställa en likvärdighet och en tydlig turordning när antalet sökande till en skola överstiger antalet tillgängliga platser. Målet är att skapa förutsägbarhet för alla inblandade om vad som avgör vem som får vilken plats. Reglerna kan inte garantera att alla får sitt förstahandsval av skola, men de ska säkerställa att alla elever får en skola nära hemmet, i enlighet med skollagens (2010:800) bestämmelser.

Dessa regler omfattar inte skolplacering i resursskola, anpassad grundskola eller klasser med profilinriktning som har egen antagning.

2. Ansöka om skolplacering

2.1. Rätt till skolplacering

Barn som är folkbokförda i Sverige har skolplikt. I Region Gotland ansvarar barn- och utbildningsnämnden för att alla skolpliktiga barn erbjuds plats i kommunal förskoleklass och grundskola.

Barn som inte är folkbokförda i Sverige har inte skolplikt, men de har under vissa förutsättningar rätt till utbildning i den kommun som räknas som deras hemkommun.

Barn- och utbildningsnämnden i Region Gotland ansvarar därför för att dessa barn erbjuds skolgång. För de barn som saknar folkbokföring används boendeadress.

2.2. När pågår skolvalet i Region Gotland?

Skolvalet sker under början av vårterminen samma kalenderår som eleverna ska börja förskoleklass. Datum för ansökningsperioden kan variera något från år till år. Information om skolvalet och ansökningsperioden finns publicerad på Region Gotlands webbplats. Dessutom skickas information till berörda vårdnadshavare inför skolvalet.

2.3. Vilka omfattas av skolvalet?

Skolval görs av vårdnadshavare till elever som ska börja förskoleklass och är folkbokförda på Gotland samt har skolplikt. Skolval kan även göras av vårdnadshavare till elever som inte är skolpliktiga men som räknas som bosatta i kommunen och har rätt till utbildning enligt skollagen¹.

Elever som ska flytta till Gotland och vill ansöka om skolplacering baserat på en kommande folkbokföringsadress måste vid skolvalet styrka den kommande adressen med exempelvis ett bostads- eller hyreskontrakt. För att delta i skolvalet ska inflyttning i den nya bostaden ske senast första skoldagen för det aktuella läsåret.

2.4. Skollinje

De kommunala grundskolorna har etablerade samarbeten inom en så kallad skollinje. Dessa samarbeten har bland annat till syfte att förbättra övergångarna mellan skolenheterna. Elever som går på en F-3 eller F-6 skola fortsätter sin skolgång på den mellanstadieskola eller högstadieskola som ingår i skollinjen.

¹ 7 kap. 2 §, 9 kap. 12 §, 10 kap. 24 §, 29 kap. 2-3 och 6 §§ skollagen

2.5. Så här går skolvalet till

Region Gotland handlägger ansökan om skolplacering i enlighet med skollagen. Alla ansökningar som inkommit under ansökningsperioden för skolvalet hanteras likvärdigt. Det spelar ingen roll vilken dag ansökan inkommer under ansökningsperioden.

Önskemål om skolplacering lämnas digitalt av vårdnadshavare via Region Gotlands webbplats. Vid gemensam vårdnad ska båda vårdnadshavare godkänna önskemålet².

Om vårdnadshavarna önskar placering på en fristående skola på Gotland måste de ansöka direkt till den aktuella skolan, de behöver också registrera sitt val av fristående skola på Region Gotlands webbplats. Om barnet får en placering i en skola i annan kommun, på statlig skola eller om familjen flyttar utomlands, ska även detta anmälas till Region Gotland.

Efter att ansökningsperioden för skolvalet avslutats handläggs samtliga ansökningar. I de fall där elevens val kan tillgodoses skickas beslut ut till vårdnadshavare om att eleven är placerad på önskad skola. Om vårdnadshavare inte inkommer med önskemål placeras eleven i en skolenhet nära hemmet där det finns plats och ett placeringsbeslut skickas ut till vårdnadshavare. I de fall där elevens val inte kan tillmötesgå skickas ett avslagsbeslut tillsammans med information om hur beslutet kan överklagas och besked om vilken skolenhet eleven placerats på till vårdnadshavare.

2.6. Vårdnadshavare som inte inkommer med ansökan eller som inte är överens

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för att alla skolpliktiga barn med Gotland som hemkommun får en skolplacering och fullgör sin skolplikt. Om vårdnadshavare inte lämnar in önskemål placeras eleven i en skola nära hemmet (med utgångspunkt från elevens folkbokföringsadress) där det finns tillgänglig plats.

När det gäller skolplacering krävs det att vårdnadshavare är överens om placeringen. Om vårdnadshavare inte kan enas om skolplaceringen och elevens skolplikt bedöms vara riskerad, placeras eleven i en skola nära hemmet (med utgångspunkt från elevens folkbokföringsadress) med tillgänglig plats.

2.7. När vårdnadshavares ansökan om skolplacering inte kunnat tillgodoses

Vårdnadshavares önskemål är vägledande och utgångspunkten vid skolplacering. I de fall då det inte är möjligt att tillgodose vårdnadshavares önskemål placeras eleven i en skola nära hemmet. Se mer under Region Gotlands urvalsgrunder

3. Vårdnadshavares önskemål och närhetsprincipen

3.1. Vårdnadshavarnas önskemål

Enligt skollagens bestämmelser ska en elev placeras vid den skolenhet där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå³. Kommunen får dock frånga vårdnadshavares önskemål:

² Om inte en undantagssituation föreligger, exempelvis att den andre vårdnadshavaren inte kan fatta beslut på grund av allvarlig sjukdom, se 6 kap. 13 § föräldrabalken

³ 9 kap. 15 § och 10 kap. 30 § skollagen

- om den önskade placeringen medför att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts (närhetsprincipen)
- om den önskade placeringen medför att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen⁴, eller
- om det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero⁵

3.2. Närhetsprincipen - en skola nära hemmet

Alla elever har rätt att bli placerade i en skola nära hemmet. Det kan finnas flera skolor inom kommunen som anses ligga nära hemmet, och det behöver inte nödvändigtvis vara den allra närmaste skolan. Hemmet är den adress där eleven är folkbokförd.

4. Region Gotlands urvalsgrunder

Om en skola inte kan ta emot alla sökande, måste kommunen göra ett urval för att avgöra vilka elever som kan beviljas placering. Det finns inga uttryckliga lagbestämmelser om hur detta urval ska göras utan det är upp till varje kommun att bestämma urvalsgrunderna. Om vårdnadshavares önskemål om skolplacering inte kan tillmötesgå, till exempel om det finns fler sökande än platser på en skolenhet, tillämpar Region Gotland följande urvalsgrunder i nämnd ordning inom ramen för det årliga skolvalet till förskoleklass:

Urvalsgrunder

1. Elever med sekretessmarkering eller skyddad folkbokföring
2. Boende i skolskjutsområdet
3. Syskonförtur
4. Avstånd till önskad skola – relativ närhet
5. Lottning

4.1. Vad innebär syskonförtur?

Syskonförtur innebär att de elever som har ett syskon som redan är placerat på den skolenhet som vårdnadshavare ansöker till, har förtur till plats. Syskonen behöver inte vara biologiska, men ska vara folkbokförda och boende på samma adress. Syskonförturen gäller endast om syskonet är inskrivet på önskad skolenhet vid tidpunkten för ansökan och även fortsatt inskriven vid skolenheten vid tidpunkten för det nya syskonets skolstart.

4.2. Vad innebär avstånd till önskad skola – relativ närhet?

Region Gotland utgår från elevens folkbokföringsadress vid skolplacering och uppgifterna hämtas från Skatteverket. Avståndet mellan elevens folkbokföringsadress och den önskade skolan mäts i det system för kartor som Region Gotland använder. Ju längre avståndet är, desto mindre berättigad är eleven till en plats på den sökta skolenheten.

Relativ närhet används för att visa vilken elev som hade påverkats mest av att inte få en specifik skolplats. Om två elever har sökt till samma skola och bara en av dem kan få en plats, så är det eleven som har högst relativ närhet som har rätt till platsen.

⁴ Enligt praxis utarbetad av Skolväsendets överklagandenämnd är ett exempel på betydande organisatoriska och ekonomiska svårigheter då en skola är full. Det är alltså fler sökanden elever än det finns tillgängliga platser. Att då förbereda plats till alla sökande skulle medföra organisatoriska och ekonomiska svårigheter.

⁵ Gäller grundskolan

5. Skolbyte och inflyttning till kommunen under läsåret

5.1. Skolbyte inom Region Gotland

Vårdnadshavare till elever som är folkbokförda på Gotland och som går i en kommunal skola har möjlighet att ansöka om skolbyte under pågående läsår. Som huvudregel krävs att båda vårdnadshavarna är överens om bytet. Ansökningar hanteras under förbestämda perioder och placering sker i mån av plats. Information om ansökningsperioden finns publicerad på Region Gotlands webbplats.

Skolbyte med anledning av flytt sker löpande. Om eleven flyttar och önskar byta till en skola nära den nya adressen så måste vårdnadshavarna ansöka om ett skolbyte. Vid önskan om skolbyte i samband med flytt inom kommunen så behöver vårdnadshavarna kunna styrka att eleven kommer att vara folkbokförd på sin nya adress, genom att bifoga en kopia på ett hyres- eller bostadskontrakt till ansökan.

Urvalsgrunder vid skolbyte

1. Elever med sekretessmarkering eller skyddad folkbokföring
2. Boende i skolskjutsområdet
3. Avstånd till önskad skola – relativ närhet
4. Lottning

5.2. Elever folkbokförda på Gotland som vill byta från en fristående skola eller från en skola i annan kommun

Om en elev som är folkbokförd på Gotland, och går i årskurs F-9 i en fristående skola eller en skola i annan kommun, vill byta till en kommunal skola i Region Gotland så har eleven rätt till en skolplacering nära hemmet. Vårdnadshavare behöver då ansöka om en ny skolplacering.

5.3. Inflyttning till Region Gotland

Elever som inte är folkbokförda på Gotland och ansöker om skolplacering placeras löpande. Om Region Gotland inte kan tillmötesgå vårdnadshavarnas önskemål om skolplacering vid inflyttning så erbjuds eleven placering på en skolenhet nära hemmet där det finns ledig plats.

6. Utflyttning från Region Gotland

Vid en flytt från Gotland har eleven rätt att gå kvar i sin skola läsåret ut. Elever som går i årskurs 8 har dessutom rätt att gå kvar i sin skola även hela årskurs 9.

7. Att överklaga beslut om skolplacering

Vårdnadshavare som är missnöjda med ett beslut om skolplacering kan överklaga beslutet. På placeringsbeslutet framgår det till vilken instans vårdnadshavarna kan överklaga beslutet.

8. Skolskjuts

Val av skola och byte av skolenhet, samt flytt (byte av folkbokföringsadress) inom kommunen, kan påverka elevens möjlighet att beviljas skolskjuts. Mer information om skolskjuts finns i Region Gotlands ”Riktlinjer för skolskjutsverksamhet” och på Region Gotlands webbplats.

9. Beaktande av barnets bästa vid framtagandet av reglerna om skolplacering

Enligt artikel 3 i FN:s konvention om barnets rättigheter ska barnets bästa beaktas vid alla åtgärder som rör barn. Högsta förvaltningsdomstolens avgörande från 2015⁶ fastslår att urvalet till kommunala skolor ska ske på ett objektivt, sakligt och icke-diskriminerande sätt, med hänsyn till vad som är bäst för alla inblandade elever.

Dessa regler säkerställer att elever i Region Gotland placeras på en skola nära hemmet och att vårdnadshavare kan ansöka om skolplacering på lika villkor. Region Gotlands regler för skolplacering har stöd i skollagstiftningen och gällande praxis. De beslutade urvalsgrunderna bedöms vara objektiva och sakliga, och de tar hänsyn till vad som är bäst för alla inblandade elever.

⁶ HFD 2015 ref. 50